

**Återvinnings
industrierna**

Året som gått 2014

ÅI-företagen i korthet:

Mer än 20 miljarder i omsättning

Mer än 6000 anställda

Hanterar cirka 11 miljoner ton avfall och återvinningsmaterial

Materialåtervinner mer än 50 procent

Återvinningsindustrierna

Ett år med cirkulär ekonomi i fokus

Centrala frågor under 2014 har varit aktiviteter kopplade till vad cirkulär ekonomi kommer att betyda, hur återvinningen kan öka och vilka marknadsförutsättningar och styrmedel som bör finnas.

EU:s cirkulära ekonomipaket har lett till ökad lobbying från ÅI i Bryssel

EU presenterade under sommaren det så kallade cirkulära ekonomipaketet, med huvudsakligt fokus på att öka återvinningsmålen och skärpa avfallslagstiftningen. Avfallspaketet var under hösten ute för konsultation, vilken ÅI svarade på.

En av de för branschen allvarligaste synpunkterna rörde att återvinningsmålen föreslogs kopplas till begreppet kommunalt avfall, med en för återvinningsbranschen oacceptabel definition.

Av den anledningen beslutade styrelsen att ÅI behöver agera själva i Bryssel också, förutom genom de europeiska branschorganisationerna. Under hösten besöktes såväl EU-kommissionens olika delar som EU-parlamentariker och några andra länders representationer för samtal om kopplingen mellan återvinningsmålen och begreppet kommunalt avfall.

Återvinningsdagen och Inspirationspriset

Återvinningsdagen den 12 maj hade temat *Resurserna, klimatet och jobben – materialåtervinningens roll* och samlade drygt 140 personer.

Kronprinsessan Victoria deltog i hela konferensen och delade också ut Inspirationspriset som vanns av Blocket. Hederspris delades ut till Bergoo Flooring.

I konferensens avslutande debatt med politiker och företag lyftes behovet av:

- ett mer samlat grepp om incitament och styrmedel för ökad återvinning och återvunna råvaror
- mer samverkan mellan olika aktörer
- att den offentliga sektorn måste öppnas upp för mer innovation
- ett högre tempo i anpassningen av lagstiftningen till nya förutsättningar på avfallsområdet

Cirkulär ekonomi blev temat i Almedalen

ÅI:s frukostseminarium i Almedalen var fullsatt, ca 100 personer deltog. Även här var temat *Cirkulär ekonomi - resurserna, klimatet och jobben - materialåtervinningens roll*. Johan Rockström inledde med att berätta om EU:s strategi för ett resurseffektivt Europa och varför det är så stor enighet kring satsningar på en mer cirkulär ekonomi. Han betonade betydelsen av styrmedel och att näringslivet många gånger driver på mer än politiken. Företagen ser affärsmöjligheter. Sverige ligger dock efter, det pågår betydligt mer aktiviteter i många andra länder.

Politiker och återvinningsföretag var eniga om att det är bråttom och att Sverige bör agera snabbt. Vi måste visa att vi är ett föregångsland. Speciellt inför kommande Klimatförhandlingarna 2015.

Ny rapport "Styrmedel för ökad materialåtervinning"

IVL och KTH tog under 2014 på uppdrag av ÅI fram en rapport där olika styrmedel analyserades som kan leda till en ökad materialåtervinning. Under projektet hölls en workshop med återvinningsföretagen för att diskutera genomförbarheten av olika tänkbara styrmedel.

De två styrmedel som bedömdes ha störst potential på kort sikt är:

- Krav på utsortering och materialåtervinning av avfall från verksamheter och hushåll
- Krav på materialåtervinning för bygg- och rivningsprojekt

Valenkät visar stor enighet för ökad återvinning och ÅI-företagens viktiga roll

Inför riksdagsvalet gjorde ÅI en undersökning av de blivande riksdagsledamöternas syn på tre frågor:
-88 procent anser att det bör ställas krav på att avfall som kan materialåtervinnas ska sorteras ut och inte förbrännas.
-Endast 1 % svarade nej på frågan om de privata återvinningsföretagen spelar en viktig roll för att öka återvinningen och skapa nya jobb.
-52 procent anser att fastighetsägarna även fortsättningsvis ska få välja vilket återvinningsföretag som ska samla in deras förpackningar och tidningar.

Insamling inom ramen för producentansvaret blev blockpolitik

Den borgerliga regeringen beslutade efter lång tids utredande och strax innan valet att ansvaret för insamling av returpapper och förpackningar ska ligga kvar hos producenterna. De nya förordningarna innebär också höjda återvinningsmål.

Den nya s- och mp-regeringen deklarerade i sin regeringsförklaring att beslutet ska rivas upp och att ansvaret ska föras över till kommunerna., vilket gör att en redan långdragen fråga fortsätter att vara olöst och kommer att leda till ytterligare utredningar.

Under hösten samlade regeringen information om vilka frågor som behöver utredas ytterligare. Ål lämnade in en lång rad med frågor som ännu inte har konsekvensbedömts i den tidigare avfallsutredningen. De nya utredningsdirektiven har ännu inte kommit.

Ny förordningen för elektronik ger kommunerna snedvrider konkurrensen

När Alliansregeringen såg över producentansvaret förändrades även förordningen om producentansvar för elutrustning för att också anpassas till den nya WEEE-förordningen. Regeringens ambition var att den förordningen ansvarsmässigt skulle likställas med de för returpapper och förpackningar. Olyckligtvis så gavs kommunerna ett för omfattande handlingsutrymme att samla in och sälja elektronikavfallet på marknaden. Ål har påtalat denna snedvridna konkurrens och har fått information om att detta ska ändras av s-mp-regeringen.

Lagstadgat kontantförbud vid handel med metallskrot är nu nästan i mål

Ål har deltagit som expert i utredningen Handel med begagnade varor och med skrot, det så kallade "Skrothandelsbetänkandet", som presenterades under året. Drygt 40 remissinstanser har lämnat synpunkter och i princip alla är positiva till ett lagstadgat kontantförbud. Vid ett positivt beslut kommer förslaget att träda i kraft den 1 januari 2016.

EU-anmälan ledde till pilot-projekt under 2014 och formell underrättelse 2015

Under 2013 lämnade Den Nya Valfärden, Ål, Svenskt Näringsliv, Företagarna och Sveriges Åkeriföretag in en anmälan till EU att Sverige inte följer EU:s upphandlingsregelverk. Anmälan rör att ägarkommunerna till fem kommunala bolag direkttilldelar avfallstjänster utan att följa Teckal-kriterierna. Det har resulterat i åtgärder från EU-kommissionen, som nu nått till en formell underrättelse. Företrädare för Ål besökte EU-kommissionen under hösten. Även FEAD har också tillskrivit kommissionen för att visa på frågans betydelse för fler länder inom EU.

Konkurrensverket inledde också en granskning av de berörda kommunerna. Regeringen ska nu redovisa för EU vilka åtgärder man avser vidta för att följa upphandlingsregelverket.

Ny rapport: Funktionsupphandling för nöjdare kunder och ökad återvinning

Kommunerna upphandlar för stora summor utifrån sitt ansvar för hushållsavfallet. SKL, Fastighetsägarna och Återvinningsindustrierna har gemensamt drivit en förstudie som resulterat i ett gemensamt mål för att utveckla avfallsupphandlingarna: **"Vi ska få nöjdare kunder och ökad återvinning genom att utveckla en upphandlingsprocess som säkerställer kvalitet och innovativa lösningar."**

Under hösten hölls ett websänt frukostseminarium på SKL där rapporten presenterades och diskuterades.

Projektet har därefter fortsatt utvecklingen av hur en Funktionsupphandling ska kunna gå till i praktiken för att uppfylla dessa mål.

Kommunernas säljverksamhet granskas av Konkurrensverket

Under året initierade Ål ett arbete för att beskriva alla de problem med snedvriden konkurrens som återvinningsföretagen upplever på marknaden. Ett flertal träffar hölls med Konkurrensverket. Arbetet att ta fram konkreta förslag att åtgärda problemen drivs vidare under 2015.

Konkurrensverket initierade tillsammans med sina motsvarigheter i de nordiska länderna en studie om konkurrensneutraliteten på avfallsmarknaden i Norden som kommer att presenteras under slutet av 2015.

Under 2014 presenterade Konkurrensverket en rapport om kommunal säljverksamhet som bland annat har granskat avfallsbranschen. En av slutsatserna är att särredovisningen inte fungerar.

Deponiskatten utreds igen efter påtryckningar från ÅI

Gamla deponier innehåller stora mängder material som kan utvinnas till råvaror. I utredningen om "Översyn av deponiskatten" ansåg Naturvårdsverket att det inte bör göras någon ändring i avfallsskattegrupperna för att stimulera deponiåtervinning. ÅI delade inte denna uppfattning, vilket bidragit till att Naturvårdsverket fått ett nytt uppdrag att utreda införandet av en deponiskatt för att möjliggöra återvinning av gamla deponier.

Statistik och styrmedel i fokus för att uppnå bygg- och rivningsavfallsmål

Ett flertal möten har hållits med Naturvårdsverket kring hur statistiken för bygg- och rivningsavfall ska samlas in och hur återvinningsmålet på 70 procent ska beräknas. Flera av ÅI:s medlemsföretag har varit mycket engagerade i detta.

Under 2014 fick Naturvårdsverket också i uppdrag att analysera vilka styrmedel som behövs för att målet ska uppnås. ÅI lämnade in en rad förslag. I Naturvårdsverkets rapport i mars 2015 bedömdes att det inte behövs några styrmedel för att uppnå målet.

Flera bygg- och fastighetskunder vill ha information om vilken klimatnytta som återvinningen bidrar till. Bygg- och rivningsavfallsgruppen har tagit fram ett beräkningsverktyg som kan användas av ÅI:s medlemmar.

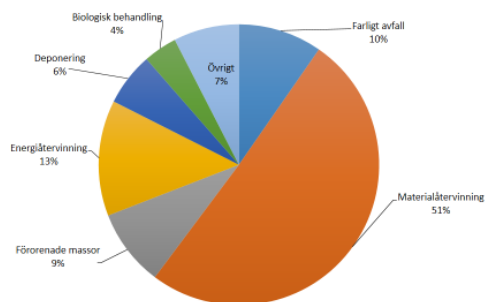
Farligt avfall och ABP

ÅI har bl a diskuterat farliga egenskaper med Naturvårdsverket och hur klassningen av farligt avfall ska tolkas.

ABP-lagstiftningen och hur den ska tillämpas och tolkas har lett till diskussioner mellan ÅI och dagligvaruhandeln när det gäller att upprätta handelsdokument för butiker.

ÅI-företagens återvinningsstatistik

ÅI:s medlemmar hanterar ca 11 miljoner ton avfall. Antalet anläggningar uppgår till ca 300 och 51 procent av avfallet materialåtervinns. Statistiken är under utveckling och siffrorna nedan avser 2012.

Rapporter år 2014

- Styrmedel för ökad materialåtervinning, IVL och KTH
- Rapport Valenkäten till Riksdagsledamöter om ökad materialåtervinning
- Sifo-undersökning om synen på ökad materialåtervinning
- Nöjdare kunder och ökad återvinning - förstudie om att utveckla kommunernas avfallsupphandlingar

Remissvar

ÅI har lämnat totalt 9 remissvar.

EU:

- EU:s förslag till revidering av avfallsdirektiven
- Kommissionens förslag att begränsa användningen av tunna plastbärkassar

Sverige:

- Nya regler för upphandling
- Nya steg för en effektivare plan- och bygglag
- Yttrande om vissa punktskattefrågor inför budgetpropositionen 2015
- Nya etappmål
- Översyn av deponiskatten
- Materialåtervinning av metaller vid begravningsanläggningar
- Hållbar återföring av fosfor

Debattartiklar och pressmeddelanden

Både debattartiklar och pressmeddelanden fokuserade på styrmedel för ökad materialåtervinning och att det finns en stor samsyn bland såväl riksdagsledamöter som allmänhet om att ställa krav på sortering av material som kan återvinnas. Debattartiklarna var införda i dagens Samhälle och i ett 30-tal lokaltidningar.

Inget resultat utan alla aktiva ÅI-grupper

Under året har ett stort antal möten hållits med de olika servicegrupperna. Utan alla aktiva medarbetare i återvinningsföretagen skulle vi inte vara så framgångsrika. Grupperna har behandlat en rad olika frågor som inte alla kan rymmas här. På medlemsidorna kan alla protokoll läsas för de som inte hinner delta aktivt.

ÅI:s servicegrupper är:

- Miljørådet och Uppförandekoden
- Upphandling och kommunal konkurrens
- Elektronik, järn och metall
- Bygg- och rivningsavfall
- Farligt avfall, deponi och förorenade jordar
- Fastighetsnära insamling/producentansvar
- Biologiskt avfall
- Materialåtervinning nätverk
- Kommunikation

Tack också till vår styrelse och aktiva ordförande Anders Wijkman, som betytt mycket för ÅI.

Britt och Vick